

SOBRE AQUEST LLIBRE I
 EL SEU AUTOR.

"Corranda: cançó popular curta. Cast. cantar, copla." Així resa el diccionari, i em fa l'efecte que una tal lacònica definició, reforçada per les traduccions, és ben suficient. Tres curtes paraules, que enclouen les tres condicions que ha de tenir la cosa per a ésser correctament interpretada pel mot definit. Cançó: és a dir, lirisme, melodia natural que invita i origina l'altra melodia, la de les tonades musicals. Popular: que hagi nascut en llavis anònims o bé que, filla d'una ploma cultivada, sàpiga trobar aquell to planer, directe, que no exclou la malícia ni la profunditat, quan s'escau, però que serà sempre entenedor de tothom i adient per a sonar en tots els llavis. Curta: que en poques ratlles - quatre versos són la mesura exacta, per bé que en determinats casos a una corranda en respongui una altra, com en un joc de rescobles, i la rèplica lliga nt-se amb la contrarrèplica originí un ~~cert poema~~ veritable poema - que en quatre ratlles, doncs, tanqui una afirmació, una moral, un advertiment.

Les corrandes catalanes, observeu-ho, són rarament elegíaqes. Bé és cert que una de les més justament famoses, aquella que comença amb aquells meravellósos versos:

Germà meu, fulleta d'alber,
 alceu's que darem un tomb,

evoca l'absència dels difunts enyorats. Però això és l'excepció. Les corrandes són generalment el crit d'un amor esperançat, la satisfacció del desig sadoll, el despit d'un galan rebutjat o d'una donzella frustrada en les seves il·lusions. La brevetat de llur forma facilita les troballes líriques i és font d'inspiració per als glossadors. Recordeu, per exemple,

Una vida, dues vides,
 quantes vides teniu vós?

o bé aquella altra que acaba assegurant que

les gotes d'aigua quan cauen
 totes saben on anar.

I comproveu, de passada, com aquests breus poemes estan nets de tota retòrica. Són concrets, cenyits a una anècdota real, endevineu. I, malgrat això, no cauen mai en el prosaisme. Perquè són, com defineix el diccionari, allò tan difícil d'imitar, si no estàs en gràcia de poesia, perquè és una de les formes eternes de la poesia: la cançó popular.

I, com que la poesia de tots els temps i de totes les èpoques ha poat la seva inspiració en uns quants temes immutables: l'heroisme, la mort, l'amor, donant a cada un d'aquests temes una forma peculiar, un

D. M. Roblet

ropatge característic, no és gens estrany que, al costat de l'epopeia i el romanç cavalleresc, al costat de les complantes i les elegies, conviuint amb les odes religioses i els goigs, amb els himnes patriòtics i les llegendes idealitzades, sorgeixin del cor del poble, en totes les latituds i dintre totes les cultures, els cants amorosos. Les corrandes catalanes, com els "cantares" de Castella i com la majoria de les cançons espontànies que formen el prodigiós - i ara tan falsificat - tresor del "cante flamenco", són sobretot això: cants d'amor. Vol dir que el títol del present llibre, amb la seva modèstia i la seva precisió, és gairebé un plecnasme. Corrandes amoroses, curtes cançons populars d'amor. És això, anunciat pel títol, que Josep Maria Poblet, home experimentat en exploracions sentimentals, viatger de totes les rutes del món i de totes les senderes de la "Carte du Tendre", ha arreplegat en aquest petit - i preciós - volum?

La cançó amorosa no és pas un gènere fàcil. La simplicitat d'esperit indispensable per a arribar a aquell to, ni ploraner ni desdenyós, que té la musa de les corrandes, i que inspirava, per exemple, l'antològica "Cançoneta" de Teodor Llorente, sembla difícil d'atènyer en la nostra època de poetes savis, d'experimentadors de màgiques receptes, de descobridors d'ignots abismes i de novíssimes sensacions. A més, diríeu que el català, idioma d'una rara pudicícia, evita instintivament les expansions del sentiment eròtic: els qualificatius amorosos, tendres diminutius, mots imatjats que abunden en altres llengües, no existeixen en la nostra. Si els trobeu - prou que això desespera els traductors de novel·la i poesia - oscil·lent perillosament entre la carrincloneria i l'encarcament. Potser és un símbol d'aquesta eixutor del nostre vocabulari sentimental, el fet que no sé si ha estat observat que "amor" sigui, en català, una paraula sense rimes. La sonoritat de la seva r final, precedida de l'o tancada, exclou tota la restellera de mots que, per llur grafia, semblen tenir la mateixa rima. No. Si en francès "amour" correspon a "toujours" - fàcil recurs dels versaires per a coblejadores populars - i, en castellà, "amor" rima amb "dolor", en català "amor" no rima amb cor ni amb senyor, ni amb fervor. Els poetes estan, doncs, en inferioritat, quan volen descriure, en forma rimada, el diví sentiment

^{muove}
"che ~~noia~~ al sole e l'altre stelle"

i, si no volen fer trampa - i Josep Maria Poblet s'ha ben guardat, com veureu, de fer-ne, ans ha jugat el joc amb totes les seves regles - no poden recolzar el pes de la rima, picarol que ressona al capdavall de cada vers, amb el prestigi de la paraula màgica. No, res de fer rimar "amor" amb "cor". (I ara m'adono que, excepcionalment, hi ha una rima perfecta per a amor, en català: és enyor. Però aquesta paraula, tan introduïda en la poesia popular, no sembla tenir cabuda en les corrandes: l'autor del llibre, almenys, no l'ha pas necessitada per a pintar el ~~màgic~~ ventall multi-color dels sentiments barrejats, però tots nats de la passió amorosa, que ens evoca.) Si ha evitat les falses rimes del mot, també s'ha estat, pudicament, d'abusar d'aquest mateix mot. Fixeu-vos-hi: llevat del títol, "amor" només es troba escrit vuit vegades, en aquestes cent corrandes d'amor! En això, també - com en la forma, com en la frescor del vocabulari, com en la maliciosa tendresa dels sentiments - Josep Maria Poblet ha estat ben fidel a la particular fesomia de la nostra llengua, de la nostra poesia popular.

I que, jugant el joc, l'autor d'aquest llibre ha guanyat, si no tote la gran majoria de les seves jugades, us ho podria demostrar amb una col·lecció d'exemples. Presentem-ne uns quants, a l'atzar:

Es bo reposar en els braços
d'aquella que hom ha escollit
i esperar que apunti el dia
i amb el dia un nou neguit.

¿Qui no veuria, en aquest inevitable contrast - l'abandó amorós, l'angúnia de l'endemà - un dels més agredolços encisos de l'amor? I quan diu:

Pageseta que ja tresques
abans que el sol gosi eixir,
portes marcat en el rostre
el bes de cada matí,,

és com si una gran claror interior, la claror de l'amor pressentit, faci un pressentiment de l'alba en un paisatge ben nostre. I és filosofia resignada, tendrament cínica, aquesta confessió:

A mesura que els anys passen,
més que haver estat el primer
em plauria la certesa
de que jo seré el darrer.

Si la paraula "enyor" és absent del recull, el sentiment es fa viu en aquesta corrandà, melangiosa confessió de fidelitat, qui sap si a contracor del mateix enamorat llunyà - allunyat potser per l'oblit o el desdeny de ~~l'enyor~~ l'estimada:

Encara penso en besar-te,
encara et vull com abans,
encara porto com sempre
el teu perfum a les mans!

I no pararia en les citacions, si no fos que és al lector que escau l'interès - i el goig - de descobrir, entre les cent curtes cançons populars d'aquest recull, les que interpreten un moment - passat, present o futur d'una passió - de la lluita amorosa; les que interpreten, també, la fresca malícia de l'espectador davant una fadrina que vol i dol o que es migra desficiósament en l'espera del festejador.

Llegint aquestes corrandes us fareu una idea de llur autor. Una idea incompleta, tammateix, si no teniu en còmpte que aquestes breus cançonetes no són fruit d'un abrandament d'adolescència, sinó fruit de maturitat, i que l'escriptor que ha sabut trobar l'espontaneïtat popular per a cantar l'amor i les seves malifetes és també l'autor d'uns quants volums d'impressions i reportatges, nascuts al llarg dels seus nombrosos viatges per terres d'Europa i Amèrica, novel·lista de tremp amb "Retorn" i amb diversos contes inèdits, comediògraf igualment destinat a recollir - és una fàcil profecia - èxits de públic i de crítica.

Aquesta varietat de talents i d'aptituds té, però, un comú denominador al qual Josep Maria Pobleu ha adscrit, irrevocablement, la seva ploma d'escriptor: la fidelitat a un idioma normal, civilitzat, flexible, sense pedanteries ni rusticismes, a un català que és el d'aquestes corrandes d'amor com també dels seus llibres publicats o inèdits, instrument afinat que ell es complau encara a polir i a perfeccionar.

Més coses podria encara dir, i moltes n'oblidaria encara, si pretenia de fer-vos, al meu torn, una silueta ben dibuixada de Josep Maria Pobleu. Confio que llegint aquest llibre - i els altres que, si Déu vol, deurà donar al públic - el lector podrà fer-se, millor encara, aquesta silueta d'un autor que ben aviat apreciarà en els seus justos mèrits.

I aquest prefaci - com altrament tots els prefacis - no serà altra cosa que l'emutjosa sala d'espera, amb vells magazines plens de coses ja sabudes, on heu hagut de prendre paciència abans d'entrar a visitar la casa - la casa ben endreçada, clara i fresca, amb olor d'espígol i de roba neta de bugada - que s'ofereix a la vostra curiositat.

Rafael TÀSIS.